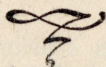

Peale läbilugemist edastanda.

Mida kodanik walimisele minnes peab teadma.

Tõsine töö, kottuhoid ja kindel kord
on püsiva riigi alused.

Koondugem suure põllumeeste erakonna ümber,
et ühiselt eluõõrastele ja riigilõhkuwatele
püüetele vastu astuda.

Tallinna Põllumeeste Kogu väljaanne.
Tallinnas, 1929.

AA
41492

Konstantin Päts — põllumeeste juht,
end. riigivanem.

Õnn, parem elu ja majandusline tõus ei lange
meile mitte õhust sülle, vaid see on
päsiwa ja sihikindla töö wili !

2

Tartu Ülikooli
Raamatukogu

184082 /

ARK 87-440

Põllumeeste kogude ja teiste erakondade tegewusest.

Põllumeeste kogud — kõige juurem ja kõikumatu kodanline erakond.

Põllumeestekogude erakond astub jälle ford kodanikkude ette, neid üles kutjudes 4. riigikogu walimistele.

Mis on põllumeeste erakond?

See ei ole mitte juhustijelt tekkinud poliitiline organisatsioon ehk rühm, ei ka jüa-sinna kõikum poliitiline erakond, kus täna nii ja homme teisiti talitatakse.

Põllumeeste erakond ei jaagi jeda olla, jest ta on meie

Kõige juurem kodanline erakond.

Tema peal on juured kohustused ja ta on kõikumatu.

Põllumeeste erakonna sihtide wäljatöötamisel on tegutjennud terve rida meie tähtsamaid riigitegelasi.

Kustumata jääwad Eesti ajaloosse mehed, nagu esimene Eesti peaminister ja kõige raskemal ajajärgul Eesti Njutije walitjuse juht Konstantin Päts, kui ka wabadusjõja juht Jaan Laidoner, kes kõrwuti töötades löid Eesti riigi ja wiisid ta rasketes heitlustest wõiduni.

Kui pärast jeda koku astus

Eesti Njutaw Kogu

kus põllumeeste esitus nõrk oli ja enamus jotsialistide ja kõreemeeljete feskerafondade käes, löi ta jeadusi, millele elu ije ruttu wastu astus.

Kui palju on neid,

Kes on rahul Eesti põhijeadusega?

Jjegi need, kes jelle löid, ütlewad, et ta on wäga puudulik. Eesti on esimene riik, kellel ei ole korralikku riigipead. Puudulik põhijeadus

ei ole annud rahvale olulisiemat võimalust wähele astuda, kui ta oma ehitajatega rahul ei olnud. Cesti põhjeaduse ijad tahtsid küll luua kõige wabama ja rahwalikuma põhjeaduse maailmas, aga liheski riigis ei ole rahwal enesel nii wähe, ja tema ehitajatel nii palju õigusi kui Cestis.

Cesti riik on antud täielikult erakondade ja 100 riigifogu liikme meelewalla alla.

Ainult põllumeeste erakonnal on julgust olnud nende puuduste peale tähelepanu awalikult juhtida.

Ainult põllumeeste erakond on riigifogule põhjalikuma eelnõu esitanud, kuidas meie põhjeadust mõislikult ja rahulikult parandada. Aga see eelnõu on kalewialla maetud, jesi teised erakonnad oma filmatirjaliku-
jes ei ole laisnud jeda päewakorraks wõtta.

Midagi nõuawad põllumehed? Cesti põhjeadust tuleks muuta, et ametisje seataks kindla wõimuga

president.

Ragu majas peremees, peab ka riigil olema riigipea, kes eriliselt silmas peaks rahwa üldist head käekäiku. President peab olema rahwa poolt walitud ja küllaldsaj wõimuga warustatud isik. Riigugune president wõiks kõrvaldada palju neist pahedest riigiwalitsemise alal, millede all praegu kannatame.

Riigifogule tuleb kindel tajakaal luua, et jeadusandlust juhtida rahwa joowide kohajelt. Ei wõi lubada, et 100 inimest piiramatult rahwa üle waltijesjid, waid rahwale enesele tuleb tema usaldusmehe, presidendi, kaudu rohkem wõimu anda.

Riigifogu liikete arwu peab vähendama!

Taju maksta ainult töwaja eest, mis ei tohi ulatuda üle poole aasta. Ainult jel teel jaab terwendada meie rahwaesitust.

Midagi annab kindel lord.

Alles siis, kui põllumeeste erakond 1. riigifogus suureks sai, omas ka meie ssemine elu kindlama püsäwuse. Kuid jeda ainult siis, kui põllu-
meeste erakond walitsemisest osa wõttis. Esimesed wabarriigi walitused Cesti esimese riigiwanema Konstantin Pätsi juhatusel töid rahu majasje. Cesti riik hakkas koguuma ja kaswama.

Kui hädaohtlik on lobewus.

Kes ega ei mäletaks enam jeda ssemist rahutust ja kindlusjeta meele-
olu, mis walitjes Cestis enne kurba 1. detsembrit? Siis walitjes meil kõikuw vähemuse-walitus ilma põllumeesteta, kes wäikse ssemitse waenu pärast walitsemisest eemale tõrjuti. Riigi waenlased said ssemistest hõd-
rumistest hoogu, wõtsid julgust ja tahtsid Cestit, mille nad päris ette-

Hans Rebane,
end. välisminister.

valmistamatult eest leidfid, vallutada. Meie saatus rippus niidi otjas. Oli meil feda werist õpetust waja?

Walitus ilma põhimõtteta.

Waadake! sotsialistlik walitus.

Ka sellest ei wõta oia põllumeeste erakond.

See on teist korda meie kolme riigikogu kestel. Kas on Eesti kümne-aastase kestwuse järele ära teeninud, et tal jarnane walitus on?

Walitjustel, millest oia ei wõtnud juur kodanline põllumeeste erakond, ei ole mingit kindlat joont ega põhimõtet olnud.

Riigivanem hooldaja.

Kas on meil olnud piinlikumat lugu meie riiklises elus, kui on feda

kuulus hooldamisasi?

Ei, kindlasti mitte! Eesti riigipea on tehase hooldajaks, kelle wastu riigil on nõudmisi! Riigivanem ajab ihe käega riigi ja teie käega era-

asju, kas wõi jellejama riigi wastu. Kas on jarnane asi üheski teises riigis mõeldaw ehk lubataw?

Põllumeeste erafond tõusis jelle wastu kindlalt üles, aga ta jäi oma nõudega iikfi! Sotsialiste toetasid asunikud ja kristlik rahwaerafond. Tööerafond trööstis end jellega, et hooldamine tehastes kiirelt ära kaotataks. Aga kuhu see kaotamine jäänud on? Sellekohane eelnõu, kui ta üldse olemas oli, on unustatud riigikogule esitamata, kes juba laiali on läinud! Hooldamine kestab täies hoos edasi, ainult jelle wahega, et nüüd ka keswestriwalitjus kaotatud on, ainukene walitjusaajutus, kes hooldajatele püüdis warwaste peale astuda.

Hoolekande seaduste uputus.

Kas oleks juutnud Eesti riik

hoolekande seaduste uputusele.

wastu panna, mis sotsialistide walitjuselt, kui kiilluse jarmest kehvale Eesti kodanikule kaela sadasid, kui põllumeeste kindlat wastuseiju kartes, neist mitte oja riigikogule esitamata ei oleks jäänud? — On keegi hoolekande wastu? Ei, aga kõike tuleb jõukohaselt teha. Juba praegused seadused hakkawad üle jõu käima ja nende tegijad ise hakkawad neid muutama. Püüdku jelle eest hoolt kanda, et

rahwas jõukamaks jaaks,

fiis on meil wähem tarwis hoolekande eest wälja anda.

Sotsidel ei ole õigusetunnet.

Sotsialistlike walitjuse sõgedus läks 3. riigikogu lõpupoole ijegi nii kaugele, et ta ei lastnud ühte sotsialistlike rühma liiget E. Joonast, kohtule wälja anda määratud karistust kandma. See oli sotsialistlike ajalehe toimetajana inimesi laimanud ja jelle eest juba 9 korda kohtulikult karistatud, aga sotsialistid wõtsid ta asunikude ja kristliku rahwaerafonna toetusel riigikogu kaitse alla. See oli näkku hirwitamine kodanikkude õigluse tundele.

Keskerafondade jaamatus.

Kodanlike ilmawaate alusel lajuwad keskrühmad on olnud liig wäikesed, jzetud, kiilustatud, omawahel kibedalt wõisteldes laiali pillatud, et jeda ilmawaadet jiidimalt ja järjekindlamalt kaitjeda.

Rahwaerafond on peale jelle weel jurutud Lartu ümbruskonda ja tal ei ole üleriiklist ulatustki olemas.

Kristlik rahwaerafond on kofku kuwamas, jelle tegelased usuelu töst-mije asemel oma kohtade ja kirikuteenrite elumugawuste eest wõitlewad.

Asunikude koondus on kitsas rühm, jelle ainjamaks püüdeks on wõimalikult palju riigilt ükskõik, mis abiõnudega, joodustuji ja kohti oma wilumata juhtidele wälja kaubelda.

Nikolai Kann.

Tallinna reaalkooli direktor.

Töerakond on tuntud lõhki jäädamega, aga tuulte järele kohanem rühm, kes kunagi ei ole selgemat ja kindlamat poliitikat toetanud.

Rõdigi nende juures ei tarvitse pikemalt peatuda. Riiklises töös on aga tarvilikud kindlad põhimõtted, selged sihid.

Peab teadma, mida tahetakse.

Meie ei jõua kaugele, küll-aga võime kõduneda ja jense töö wilja käest anda, kui ühest seisukohast teise kõigune.

Braegu on fogu ilmas tibe mõtlus käimas, on wastamisi faks leeri, faks ilmawaadet.

Ei ole enam olemas tagurlust, millega ainult rumalaid ja mitte-teadlikke inimesi kollitatakse. Suttugi ei saa olla väikeses Gestis rahwa feskkel mingist tagurlustest.

Waid on mõtlemas wastamisi

edumeelne kodanlus ja sotsialism.

Rõdif muu on kõrwalise tähtsusega. Igaalugune keiserakondade käre-meelne, oma äraiganenud waadetega, on jelles mõtluses ainult jalus.

Meil Gestis võib tõsisemalt võtta ainult kahte juuremat poliitilist erafonda, põllumeestekogusid ja sotsialiste. Need kaks juuremat võitlevad teine-teise vastu.

Siin on vastamisi kaks ilmavaadet. Lahkuminefud nende vahel on väga tõsised.

Milles on lahkuminefud kodanlise ja sotsialistlise ilmavaate vahel?

Sotsialistide õpetuste seisukoht on see, et riigi kätte antaks kodanifude töölepaigutamine. Edasi järgneb, et töölepaigutamiseks peaksid riigi käes olema loodusvarad ja riigi käes peaks olema ka kapital.

Kas need põhimõtted on kaalulifud? On üks maa, kus neid põhimõtteid on katjutud puhtal kujul läbi wiia. See on Rõukogude Wene. See katje on aga täiesti äpardunud, kuigi selleks just Wene majapidamises head eeldused. Wene rahwas on niilid paifatud põhjatusse wiletsusse, millest pääsmist näha weel pole.

Olgu see meile hoiatusesks sotsialismi eest.

On fägawad põhjused, mis ei luba loota häid tagajärgi sotsialistifistest õpetustest praegusaja majapidamises. Praegusaja inimene ei hakka end liialt waewama, kui ta ettemõttest ifikilijelt huwitatud ei ole, tagajärg töö wähenene wiljakus. Lõputagajärg on see, et niijuguse korra juures uusi kapitale ei looda. Säwitatakse olemas-olewad wäärtused ja järgneb järkjärguline waejematsjäamine.

Teine majapidamise ford on rajatud

eraalgatuse, eraomanduse ja nende kaitsmise põhimõttele.

Eraalgatuse põhimõte seijab selles, et kodanif ei jääks ootama juu ammuli kuni riik teda tööle juhif wõi midagi annab. Eraalgatus on dieti eraiifiku wabaduse põhimõte: eraiifif peab ife tegew olema loowa töö leidmifefks.

Et inimene saaks oma tööjõudu ära ka jutada, peab tema ka jutusse jääma ka teatud looduswarad, samuti tema tööga kaawutatud töö wili. Sellejaoks ongi tarwilif eraomandus.

Niipea kui riik hakkab põhjendamata wõi kaalumata wõtma warandusi, hakkab wähenema tööhimu ja kofkuhoiu püüd. Eraomandust peab kaifsema, et inimene sellest huwitatud oleks ja warafid edasi koguks.

Kui eraiififutele teada on, et nende töowilja ülekohtuselt ära ei wõeta, fiis töötatakse heameelega ja hoitakse töowilja ülejäake. Sellest saab ette-wõtlifkus uut hoogu, töowiljakus suureneb, kofkuhoidlifkus kasvab, rahwa ja riigi jõufus lähew ülesmäge.

Heinrich Kiiwer,
tõõstur.

Kuidas on faks kirjeldatud woolu Gesti end alvaldanud?

Gesti riigi algul, weel Usutama Rogu algul, oli jotsialistlik wool tugew ja julge. Graalgatust, eraomandust ja selle kaitset peeti wanamoelisteks eelarvamisteks, mis naeruwäärne. Kuid mõrdlemisi ruttu hakkas kõifuma tugewus ja kaduma julgus. Praegu ei juleta enam awalikult ülistada jotsialistlikku korda.

Uga sellega ei ole hädaoht kõrwaldatud. On tarwitusele wõetud uued, palju peenemad ja täielikumad wõtted ergalgatuse, eraomanduse ja kapitali nõrgestamiseks.

Meie muutume

riigimoonakateks

oma mõttemiisi poolest. Meie ei mõista enam ise algatada, tööd ja tegevust leida, waid nõuame aina riigilt.

Kümne aasta jooksul oleme juba kaotanud ühe osa oma rahwa hingest, ja wäga wäärtuslise osa.

Graalgatujel ei teki enam farnaseid majanduslikke ja kultuurilisi ettevõtteid, kui palju halvematel tingimustel warem.

Graamanduse alalhoidmise ja loetamise asjus on lood sama kurvad kui eraalgatuse juhtes. Ka siin on riik awalikult araks muutunud, kuid ta on jeda leidlikum jalawötetes. Täna wõtetakse ühel warandus, homme teisel ja edaspidi ähwardatakse wõi awatletakse wõtma kolmandal.

Meie peame riiklisesse ellu wiima rohkem kõlblist ja diguslist jõudu, muidu ei piisigi meie kaa. Riigid, kes rajawad oma korra diglusele ja digufile, on piisiwad, nagu jeda ajalugu näitab. Jõud on ainult siis mõjuw. kui teises käes on tugew digus.

Graalgatuse, eraamanduse ja nende kaitsmise kaudu kokkuhoidmisega jõuame ainult, nagu teised kultuurriigid, sinna, et kindlustame meie rahwa ja riigi selgema tulewiku.

Teist teed jellele tulewikule vastu minemiseks ei ole, teine tee wiib kuristikku.

Aufsume ka teisel teel kõiki neid, kes sinna ekfinud.

Käime diglaselt oma teed. Ja ütleme awalikult: Ka riigipoliitika peab jätma jeniised oksed ja kõwerad sõidud teise tee juures ja pöörduma jellele wanale proowitud teele meie riigi ja rahwa tulewiku kindlustamiseks.

Kodanikud, mõelgem tõsiselt, kainelt ja rahulikult nende põhimõtete üle, mille eest wõitlemas suur põllumeestekoogude rühm.

Kui neist põhimõtetest eemale läheme, neid unustame, jeda halwemaks muutub meie seisuford.

Meie ei ole nii rikkad, et wõiksime katseid edasi teha. Just wastuoksa, wiimased ikaldusaastad manitsewad meid ikka rohkem ja rohkem ettewaatusle.

Ainult kodanliste põhimõtete järele talitades riiklises elus

wõib tööd ja leiba kõigile jatkuda.

Sotsialismi vastu wõitlemine on meie tähtsamaks ülesandeks, kodanliste põhimõtete eest wõitlemine ülimalts püüdeks.

Kodanline ilmawaade wõib enesesse mahutada kõigi arusaajaid kodanikke linnas ja maal.

Põllumeeste erafond ja usuelu.

Meid ei ähwarda mitte ainult majanduslises elus tagurpidi minek. Ka rahwa kõlblus ja usuelu on lodewaks käinud.

Põllumeeste erafond on sellega suurel hulgal meie rahwa poolehoidu wõitnud, et ta on ka usuliste, kõlbliste, rahwusliste ja kultuuriliste küsimuste kohta selge seisukohta wõtnud.

Enimene ei lepi ainult aineliste nõuete rahuldamisega, waid tema hing iatleb ka kõrgemaid eluwäärtusi.

August Rigberg,

Üleriiklise käsitöömeistrite ühingute keskkonduse juriskonsul.

Elu mõtet, lõpuisihiti ja kõrgemat eesmärki juudab inimesele juhutada usk. See annab inimesele lootust ja jõudu.

Kas on kristlik rahwaerakond kiriku ja usuellu mingijugust parandust ja terwendawat toonud? Ei ole!

Selle erakonna töövili on näha, ja see ei ole muud kui kirikuelu lõhkumine. Sijemised tiilid ja hõõrumised on selle väikse erakonna nii kaugele viinud, et ta on saanud nüüd sotsialistlike walitjuse peatoeks. Sama kristliku rahwaerakonnata ei oleks saanud sotsialistlik walitus mitte walitjema hakata ja kristliku rahwaerakonna 5 häält on annud sellele walitjusele väikese enamuse ja ta wee peal hoidnud.

Usuelu areneb ainult siis wõimsalt ja kirikuelu terweneb, kui selle eest hoolitseb suur kodanline erakond.

Rahwaarw on kaswus finni. Perekonnaelu on lõdwenemas. Elult nõutakse liiga palju üle wõimiste. Kaswab nurin, kibedus.

Need ja sarnased tähelepanekud tuletawad igale riiklikult mõtlejale kodanikule meele neid wastutusrikkaid kohuseid, mis tal kiriku wastu täita on.

Etstarbetu on usuellu arenemist pooldajatel kodanikkudel saata riigikogusse mõnda wäheste poliitiliste wõimetege kirikliku erakonna esitajat, kes seal midagi head ei suuda korda saata, küll aga oma wäärjammudega kirikule kahju teewad.

Kristliku kiriku eest hoolitsemine tuleb teha meie riigikogu enamuse

ülesandeks, siis jaame tarvilikule eesmärgile — meie rahvakiriku elu-
jõuliseks muutmisele.

Põllumeeste poliitiline erafond astub neljandas riigifogus tõsiseid
sammu meie kiriku terwendamiseks ja uuelu tõstmiseks, mida igal koda-
nikul tuleb toetada.

Maa ja linnad.

Waadake Tallinnat! Kas ei ole Teie tähele pannud, kuidas wäike
waba koha peale üegi kümmed ülikooli haridusega inimesed tormi jook-
sewad, kas ei ole Teie näinud, kuidas kümmed miljonid hädaabitööde peale
välja antakse.

Linnad, eriti Tallinn, on üleliiga kuhjatud ja see on wilbaka üldpoliitika tagajärge.

Eht waadake Tallinna ümbrust. Kui hale ja wilets see välja näeb.
Ja needki inimesed, kes seal maalapikele on jaanud, on nagu tuule peale
wijatud. Igal majakesel, mis linna piirides, linna ümbruskonnas tek-
kinud, on juurelt jaolt weel rattad all.

Põllumeeste fogude poliitika ongi selle poole sihitud, et kõigile oleks
wõimaldatud tööd ja teenistust leida, et ettevõtlikkus oleks kaitstud, et
üleliigsele riigistamisele lõpp tehtaks, mis inimesi uulitjale ajab, et ka
linnade ümbruskonnad peaks korda seadma, nii et inimesed seal omale
kindlaid kodusid rajada saaksid.

On selge, et linnale maad ja maale linna tarwis on. On meil maa
õitsemas seisukorras, tuleb jellest kasu linnale. Just Eesti, kus linnad
nõrgad, olenewad nad suurel määral maast. On maal paar aastat halb
lõikus, annab see linnades ennaft väga walujalt tunda. Praegu näitaks on
halbade wiljasaakide tagajärjel linn väga raskest seisukorras.

Peale selle peaks igaihele selge olema, et linnadel põllumeestega palju
ühist ja tegemist on.

Põllumeeste fogud ja tööstus.

Põllumeeste fogud, kui kindla kodanlike ilmega juur poliitiline era-
fond on järjekindlalt kaitjenud ettevõtlikkust, püüdes parandada meie olu-
dele wastawaid kotsiaalseid wahetordi, et ettevõtlikkus nii põllul kui töös-
tuses saaks tarwiliselt areneda.

Seda näitab kõige selgemini rühma jenne tegevus rahwaesituses.

Ka tahab põllumeeste rühm filmas pidada, et Eesti majanduse elu-
jõulijemad osad tarwiliselt areneda suudaksid.

Seks on wajasik, et

keis- ja wäiketöösturite organisatsiooniseks

liires korras seaduslik alus loodaks, kuma see aitab jeda oja meie tööstust,

Peeter Metusala.
akadeemilise r.-t. kunsti edendamise seltsi
auliige.

Aleksander Umberg,
üleililise tähtsõõmeisfrite ühingule leff-
koonduse nõukogu esimees.

mis on ojutunud elujõulijemaks, tõusta kindlamale ja paremale seis-
kohale.

Samuti on tarwis lahendada tööstusõpilaste küsimus, nii nagu jee
vastab leff- ja väiketöösturitele. Mis puutub gildede warandustesse,
siis on jee küsimus tarwis ometi fõrd ära õttustada, nagu põllumehed jeda
ammugi nõudnud, aga ainult nii, et neid warandusi mitte poliitiliste taga-
mõtetega ükskõik fellele antakse, waid need antagu tagasi nende waranduste
fogujate seaduslikkudele järeltulijatele.

Kõik peawad teadma, et põllumeestefogud sejjawad kindlana selle eest,
et riik wõimaldaks inimestele tööd teha, ja et ta ei häwitaks ega riijaks
nende püüdmist warandust foguda ja wäärtusi luua.

Riigifoggu ja wäiksed erafonnad.

Arge killustage oma jõudu, ütleb juba wana elutarkus. See sõna
maksab juba aastatuhandeid igalpool, igalpool ja igal ajal. Sa parla-
mendi-elus.

Suurtel ja wanadel kultuurriikidel on wähe poliitilisi erafondi. Nad
ei tunnegi wäikseid rühmitusi.

Need juured erafonnad on ka oma riigi juureks teinud.

Mida vähem poliitiliselt arenenud maa, seda rohkem on erakondi, seda rohkem on ta fillustatud, seda rohkem on seal sisetisi tülisid ja seda vähem jõuab riik edasi.

Wäikestest erakondadest ei ole kellegil kaju ja nad takistavad ainult arenemist.

Kes ei mäleta, kuidas meil on tekkinud väikseid erakondi ja rühmitusi nagu seeni vihma järele. Nad on aga kõik kadunud!

Oli püsinud seni **majaomanikkude rühm**. Oli näha omal ajal riigifogus ka ühte üüriliste esitajat. Selleks andis tõuget üüriseadus. Üle kogu ilma pandi maailmasõja ajal üüriseadus maksma. Ta püüdis seal teatavate pehmenemistega seni. Eesti on üks väga vähestest riikidest, kus see seadus üle riigi kadunud, osaliselt veel maksmas pealinnas.

Kuid seda ei jaanud ometi läbi viia need **kaks** majaomanikku riigifogus! Ei juutnud need kaks terwest sajast seda selgeks teha juurematele erakondadele. Waid need tulid ise otjusele, kumas üüriseadus kaotamisele mõiks tulla.

On ju kodanlikes rühmades riigifogus rohkem **majaomanikke**, kui kaheliikmelises **majaomanikkude rühmas**.

Peale selle on ju põllumeeste kogude Tallinna nimekirja esimesed kandidaadid **majaomanikud** ja liikumata waranduste omanikud.

Majaomanikkel ei ole enam tarwis oma jõudu pingutada, kodanlist väerinda nõrgestada, et oma erihuvijid riigifogus kaitjeda. Seda ei saaks nad oma nõrga jõu läbi, kuna nende hupid juure kodanlike rühma poolt nii-kui-nii kaitset leiawad, kes ka üüriseaduse ülejäänud oja esimesel võimalusel kaotab.

Wäiksemad kodanlijed keikrühmitused on jamuti jõukillustamiseks jeni-kana, kuni ühijst keelt ei ole leitud.

Wäikesed erakonnad tekitawad veel poliitilist korrupsiooni.

Paljud wiist mäletawad teisest riigifogust rahmuswabameelise rühma. Selle neljalikmelise rühma abil pandi ijegi walitjaste kukutamiji toime.

Oh! waatame 3. riigifogus kristliku rahwaerakonna tegutsemist wiimajel ajal.

On tõsiasi, et jottjalist M. Rei ei oleks jaanud pahempoolset walitjast ainult föderakonna ja asunikude toetusel kofku, kui wiimajel minutil mitte kristlik rahwaerakond ei oleks kaasa tulnud. Ei oleks riigivanem M. Rei edasi wõinud hooldajaks jääda, kui kristlik rahwaerakond teda ei oleks toetanud, sest ta sai ainult mõnehäalelise enamuse ja need tulid kristlastelt! Ja nii paljudes muudes siimustes wõib väike rühma mõni hääl, mille seljataga puudub laialtjem kodanikkude kiht, jaatuslikuks saada juurematele erakondadele poliitilises wõitluses. Wõib ijegi riigi poliitika sinna poole juhtida, kuhu enamus seda ei joowi.

On see loomulik? Ei! Wanal Inglismaal oli ainult kaks erakonda, ja ta sai wägewaks ilmaralitsejaks. Ameerika ühisriikides on ainult kaks erakonda ja ta on kaswanud juureks ilmariiigiks.

Õppigem neist! Meil on veel palju õppida. Terwe poliitiline õht jaadab enesest wälja väikesed rühmad, kui kahjulikud piiselikud terwest kehast.

Tallinna

põllumeeste fogu kandidaatide nimekiri.

1. Pätz, Konstantin, esimene Eesti peaminister ja päästekomitee esimees, end. riigivanem ja riigifogu esimees, Tallinna börsikomitee esimees.
2. Rebane, Hans, end. välisminister ja 3. riigifogu liige.
3. Kann, Nikolai, end. ajutava fogu liige, Tallinna reaalfooli direktor, õpetajate liidu juhatuse liige, Eesti skoutide peavanem.
4. Ritzberg, August, õigusteadlane, üleriiklike käsitöömeistrite ühingute keeikkoonduse juriskonsult, Saani koguduse nõukogu liige.
5. Peterson, Ernst, kirjanik, Tallinna reaalfooli inspektor.
6. Lemberg, Karl, kaubamaja omanik Tallinnas.
7. Remma, Alekssei, õigusteadlane, taluomanik Läänemaal.
8. Neier, Hermann, ins., Tallinna tehnikumi direktor.
9. Kiiwer, Heinrich, majaanik ja tööstur Tallinnas.
10. Metusalu, Peeter, juurdeldikuse tehnika eriteadlane, akadeemilise r. t. kunsti edendamise seltsi auliige.
11. Kenter, Julius, dr., sõjaväe arst.
12. Mandel, Otto, käsitöeline ja majaanik Tallinnas.
13. Rõuk, Nikolai, õigusteadlane, end. Wirumaa põllumeeste esituse juhatuse liige ja sekretär.
14. Ruusik, Hans, õpetaja riigi kunsttööstuskoolis ja Tallinna konservatooriumi vanem õpetaja.
15. Umberg, Aleksander, tööstur, üleriiklike käsitöö meistrite ühingute keeikkoonduse nõukogu esimees.
16. Einer, August, „Estonia“ teatri asjaajaja direktor.
17. Ruus, Hendrik, välismisjoni seltsi nõukogu liige.
18. Naeris, Alekssei, tööstur Tallinnas.
19. Moorson, Heinrich, ajakirjanik.
20. Waldson, Karl, ajakirjanik.

Kodanikud!

Urge laste endid juhtida juhus-
likkudest valimiseelsetest mee-
oludest. Soetage kindlat, püüwat,
kodanlist riigivalitsemist.

Hääletage põllumeeste kogude nimetirja poolt.

Sellega aitate kaasa Eesti riigielu
ja rahvamajanduse ülesehitamisele.

**Kõik kodanikud valima
11., 12. ja 13. mail!**